

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/210/2018
Identifikačné číslo spisu:	7810210890
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7810210890.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ R. F., trvale pobytom v C., 2/ Mgr. H. V., trvale pobytom v C., obaja zastúpení JUDr. Alexandrom Milkom, advokátom so sídlom v Rožňave, Cyrila a Metoda 4, proti žalovanému PARNAS REALITY s.r.o., so sídlom v Rožňave, Hviezdoslavova 2, IČO: 46 001 875, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva a iné, vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 10C/174/2010, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. augusta 2017 sp. zn. 1Co/366/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rožňava rozsudkom z 9. mája 2016 č.k. 10C/174/2010-224 zamietol žalobu a žiadnemu z účastníkov ani pôvodnej žalovanej Y. T. nepriznal právo na náhradu trov konania. Rozhodol o nároku žalobcov pôvodne proti žalovanej Y. T., ktorým sa domáhali určenia, že nehnuteľnosti špecifikované v ich žalobe patria do dedičstva po nebohom R. F., zomrelom dňa X.X.XXXX v podiele 1194/58929 a taktiež že v rovnakom podiele patria tieto nehnuteľnosti do vlastníctva žalovanej. Rozhodnutie právne zdôvodnil ustanoveniami § 123, 126 ods. 1, 2, § 130 ods. 1-3, § 131 ods. 1, 2, § 132 ods. 1, 2 a § 134 ods. 1-4 Občianskeho zákonníka, ako aj poukazom na rozhodnutie Ústavného súdu SR II. ÚS 249/2011-30 zo dňa 29.9.2011. Uviedol, že odňatie nehnuteľnosti naprával zákon č. 229/1991 Zb., pričom v ust. § 6 ods. 1 písm. b/ citovaného zákona v znení platnom ku dňu podania žiadosti R. F. zo dňa 26.9.1991 upravoval aj vydanie nehnuteľnosti v prípade, že boli odňaté podľa zákona č. 46/1948 Sb. o novej pozemkovej reforme. Konštatoval, že právny predchodca žalobcov požiadal dňa 26.9.1991 Okresný úrad v Rožňave o finančnú náhradu za nehnuteľnosti podľa zákona č. 87/1991 Sb. a žiadal náhradu za konkrétne nehnuteľnosti zapísané vo vložkách č. XXX, XXX a XXX kat. úz. S. N.. Vo svojej žiadosti poukázal na rozhodnutie Okresného národného výboru č. 3839/1959 zo dňa 4.4.1960. Okresný úrad v Rožňave konal s R. F., ako aj s jeho bratom ako ďalšou oprávnenou osobou, s I. F. ako s oprávnenými osobami ohľadom priznania finančnej náhrady za označené nehnuteľnosti, ktoré nebolo možné vydať. Na základe toho súd prvej inštancie konštatoval, že R. F. spĺňal všetky podmienky na to, aby bol

oprávnenou osobou na vydanie nehnuteľností v zmysle zákona č. 229/1991 Zb., a takéto postavenie mu priznal aj Okresný úrad v Rožňave. Bolo poukázané na rozhodnutie Pozemkového úradu č. 914/92 zo dňa 30.6.1992 a rozhodnutie č. 936/92 zo dňa 7.7.1992, ktorým priznal náhradu z dôvodu, že nehnuteľnosti nebolo možné vydať, nakoľko vo svojej žiadosti R. F. nepožiadaval o vydanie nehnuteľností v súlade s § 6 zákona č. 229/1991 Zb., a jeho žiadosť obsahuje iba výzvu na finančnú náhradu za vyvlastnené nehnuteľnosti. Pozemkový úrad v Rožňave ho považoval za oprávnenú osobu, pričom uvedené vyplýva z jeho rozhodnutia, kde bolo konštatované, že R. F. a I. F. splnili podmienky byť oprávnenými osobami, žiadané parcely nebolo množné vydať a bola im priznaná finančná náhrada. Konštatoval, že v prípade, ak sa uplatňuje reštitučný nárok v zmysle zákona č. 229/1991 Zb., oprávneným orgánom na rozhodnutie o vydaní nehnuteľností je v súlade s § 9 ods. 3 a ods. 4 pozemkový úrad. Vzhľadom na to je zrejmé, že súd nemá možnosť nahradiť rozhodnutie pozemkového úradu, ktorý v prípade, že nedôjde k dohode o vydaní nehnuteľností, rozhodne o vlastníctve oprávnenej osoby k nehnuteľnostiam. V danej veci Pozemkový úrad v Rožňave rozhodol o priznaní vlastníckeho práva jednej z oprávnenej osôb, a to I. F. na základe citovaných rozhodnutí. Ustanovenie § 13 ods. 1, 2 zákona č. 229/1991 Zb. umožňuje ďalšej z oprávnených osôb, ktorej nároky neboli uspokojené, uplatniť svoje nároky na súde voči osobám, ktorým bola nehnuteľnosť vydaná do 6 mesiacov od skončenia lehoty uvedenej v ods. 1, avšak R. F., ani jeho právni nástupcovia si neuplatnili na súde v lehote nároky na vydanie nehnuteľností v zmysle vyššie uvedených ustanovení. Nebolo ani možné, aby súd postupom podľa § 80 písm. c/ O.s.p. rozhodol o určení, že ku dňu smrti R. F. bol vlastníkom sporných nehnuteľností, keďže oprávneným orgánom na rozhodnutie o priznaní vlastníckeho práva oprávnenej osobe je pozemkový úrad a súd nemôže nahradiť tento orgán na rozhodnutie o vlastníctve oprávnenej osoby. Ani za situácie, že ohľadom nároku R. F. pozemkový úrad nerozhodol, nie je možné konštatovať, že ku dňu smrti R. F. by bol vlastníkom žiadaných nehnuteľností. Ďalej konštatoval, že súd nemôže odstrániť namietaný nedostatok ohľadne nesprávneho postupu správneho orgánu (nedoručenie rozhodnutia R. F., resp. jeho právnym nástupcom žalobcovi 1/ a 2/), a to vydaním rozhodnutia podľa § 80 písm.c/ O.s.p. Skutočnosť, že R. F. bol podľa reštitučných zákonov oprávnenou osobou ešte neznamená, že bez žiadosti o vydanie nehnuteľností a bez rozhodnutia Pozemkového úradu sa automaticky stal vlastníkom sporných nehnuteľností. Pozemkový úrad rozhodol o nároku R. F., nakoľko mu bola priznaná finančná náhrada za žiadané nehnuteľnosti v celom rozsahu. Súd mal za to, že bez ohľadu na existenciu prehlásenia R. F., v ktorom sa vzdáva ďalších nárokov v prospech svojho brata, pozemkový úrad mohol postupovať iba tak, že by rozhodol o nárokoch I. F. na vydanie nehnuteľností, nakoľko tento okrem finančnej náhrady na rozdiel od R. F., žiadal aj vydanie nehnuteľností. Keďže R. F. si neuplatnil vydanie nehnuteľností, nemal ani dôvod podpisovať prehlásenie, že sa vzdáva ostatných nehnuteľností, a preto tento úkon nemal vplyv na ďalšie konanie pozemkového úradu, keď ďalej konal len s oprávnenou osobou, ktorá požiadala o vydanie nehnuteľností. Nárok žalobcov o určení, že rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu nenadobudli právoplatnosť, súd prvej inštancie považoval za nedôvodný. Iba tento správny orgán, ktorý má právomoc na rozhodovanie v konkrétnej veci môže posúdiť, či jeho rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť alebo nie, a to na základe ustanovení zákona o správnom konaní (zákon č. 71/1997 Zb).

2. Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcov rozsudkom z 30. augusta 2017 sp. zn. 1Co/366/2016 napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP) a rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania zrušil, a v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Okrem iného na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku podčiarkol, že sa zhoduje so závermi súdu prvej inštancie v tom, že zákon č. 229/1991 Zb. ako aj zákon č. 87/1991 Zb. sú špeciálnymi právnymi predpismi, a preto ich aplikácia má prednosť pred všeobecnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka o ochrane vlastníckeho práva. Odvolací súd uviedol, že v prípade prechodu vlastníckeho práva na štát spôsobmi uvedenými v reštitučných právnych predpisoch môže oprávnená osoba svoj nárok na navrátenie majetku uplatniť iba postupom upraveným týmito reštitučnými predpismi v nich upravených zákonných lehotách. V zmysle tejto právnej úpravy je aj upravená právomoc správnych orgánov rozhodovať o týchto nárokoch. Týmto správnymi orgánmi boli pôvodne pozemkové úrady, neskôr okresné úrady. Tieto správne orgány majú vymedzenú svoju právomoc, do ktorej nemá právomoc zasahovať iný štátny orgán, a teda ani súd. Teda ak právny predchodca žalobcov uplatnil takýmto postupom svoj reštitučný nárok, bola daná právomoc správneho

orgánu na rozhodnutie o takomto nároku a ani prípadné pochybenia správneho orgánu v reštitučnom konaní nemá súd v občianskom konaní právomoc naprávať ani vykonávať žiadne zásahy, ani opravy. Okrem iného odvolací súd zdôraznil, že možnosť domáhať sa ochrany vlastníckeho práva podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka vo vzťahu k štátu, ktorý užíva majetok fyzickej osoby je aktuálny iba v prípade, ak uvedená osoba tvrdí, že štát okupuje tento majetok bez právneho dôvodu, teda bez dôvodu vymedzeného v reštitučných zákonoch, resp. ak štátne orgány pri odňatí tohto majetku nepostupovali v súlade s vtedy platnou právnou úpravou, a z tohto dôvodu ani nedošlo k strate pôvodného vlastníckeho práva takejto osoby. Pokiaľ teda jej takto bolo zachované vlastnícke právo, nič jej nebráni v možnosti domáhať sa ochrany svojho vlastníckeho práva, a to aj formou žaloby o určenie vlastníckeho práva, resp. o určenie, že vec patrí do dedičstva po takejto osobe pred občianskoprávnym súdom. Žalobcovia v konaní, a ani ich právni predchodca, však takúto skutočnosť nikdy netvrdili, a preto podľa odvolacieho súdu neobstála odvolacia námietka spočívajúca v tvrdení o povinnosti súdu prvej inštancie zaoberať sa otázkou, či postup štátu pri odňatí majetku ich právnomu predchodcovi bol vykonaný v súlade s vtedy platnou právnou úpravou. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd konštatoval, že za takejto situácie sa takáto osoba nemôže úspešne domáhať svojich vlastníckych nárokov prostredníctvom všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka, teda ani nároku na určenie vlastníckeho práva. Dané bolo súčasne dôvodom pre zamietnutie ďalšieho nároku žalobcov, a na určenie, že rozhodnutia správneho orgánu nenadobudli právoplatnosť. Zotrval podobne ako súd prvej inštancie na závere, že o právoplatnosti správnych rozhodnutí rozhoduje príslušný správny orgán v rámci svojej právomoci a súd nemá oprávnenie v tomto smere vykonávať žiadne zásahy do správneho rozhodnutia. Na základe vyššie uvedeného podľa odvolacieho súdu je zrejmé, že spôsobom, akým žalobcovia v konaní uplatnili svoje nároky, nemožno dosiahnuť ani prípadnú nápravu pochybení, ku ktorým došlo v správnom konaní.

3. Žalobcovia podali dovolanie proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu. Dovolanie odôvodnili dovolacím dôvodom uvedeným v § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Namietali, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V spojitosti s tým poukázali na skutočnosť, že návrh na určenie vlastníckeho práva podali ako právni nástupcovia oprávnenej osoby R. F. (ich otca), pričom o úkonoch v súvislosti s uplatnením reštitučných nárokov žalobcovia nemali ani vedomosť, a okrem toho sa ich otec dlhodobo liečil v Psychiatrickej liečebni, a v konaní vedenom na Okresnom súde Rožňava sp. zn. 5C/852/99 bolo určené rozsudkom zo dňa 23.9.2002, že darovacia zmluva zo dňa 22.2.1994, ktorú ich otec podpísal, je neplatná z dôvodu nespôsobilosti na právne úkony. Opätovne poukázali na procesné pochybenie Okresného úradu v Rožňave vo veci nedoručenia rozhodnutí, pričom vlastníctvo bolo priznané jeho bratovi I. F. na základe písomného prehlásenia R. F. zo dňa 18.1.1993, podpísaného R. F. dňa 31.1.1994 s tým, že v tom čase už uplynula zákonná lehota na uplatnenie nárokov na sporné nehnuteľnosti v šesť mesačnej lehote v zmysle § 13 ods. 2 zák.č. 229/1991 Zb. Ohľadne uvedeného sa pokúsili o nápravu, a to podaním podnetu na Okresnú prokuratúru v Rožňave, sp. zn. Pd 11/13, ktorý bol vybavený podaním upozornenia prokurátora v Rožňave, avšak ktorému nebolo vyhovené. Taktiež požiadali o podanie žaloby na súd v zmysle § 250 O.s.p., avšak Okresná prokuratúra podnet odložila z dôvodu uplynutia lehoty pre podanie žaloby. To, že procesný postup príslušného orgánu verejnej správy v jeho prípade nebol dodržaný, nemožno podľa nich vykladať v neprospech oprávnenej osoby tak, ako to urobil súd prvej inštancie, naopak je potrebné, aby bolo ochránené základné právo procesnoprávneho charakteru, a to domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde zaručeného ustanovením čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd náležite nevyhodnotili postavenie právnych nástupcov oprávnenej osoby R. F., t.j. žalobcov, keď títo nemohli využiť procesné postupy, ktoré uvádza súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí z dôvodu uplynutia lehôt, a z dôvodu, že oprávnená osoba sa nevedela brániť pre duševný stav, ktorý ju robil nespôsobilou na právne úkony. Ďalšia námietka žalobcov spočíva v nesúlase so záverom súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu v tom, že súd nemôže nahradiť oprávnený orgán - pozemkový úrad na rozhodnutie o priznaní vlastníckeho práva v zmysle zákona č. 229/1991 Zb., a ďalej skutočnosť, že sa súdy dostatočne nevyporiadali momentom, kedy dochádza k nadobudnutiu vlastníctva oprávnenej osoby, resp. navráteniu vlastníckeho práva vo vzťahu k osobe R. F.. Žalobcovia ohľadne daného dôvodili tým, že v zmysle

rozhodnutí Najvyššieho súdu SR uplatnenie reštitučného nároku je hmotnoprávnym úkonom, ktorý oprávnená osoba musí vykonať na príslušnom orgáne štátnej správy a zároveň vyzve povinnú osobu na vydanie veci. Reštitučný nárok na vydanie veci znamená iba obnovu predchádzajúceho stavu a zakladá právo oprávnenej osoby na navrátenie vlastníckeho práva. Až po realizácii tohto práva na „vydanie veci“ v zmysle reštitučných zákonov si môže oprávnená osoba počínať ako vlastníč veci, t.j. okrem iného domáhať sa vydania veci v zmysle jej faktického odovzdania, resp. vypratania. Podľa žalobcov písomné prehlásenie podpísané R. F. zo dňa 18.1.1993, na základe ktorého sa vzdáva svojho podielu v majetku v k.ú. S. N. v prospech svojho brata I. F., nie je platným právnym úkonom, pretože podľa nich bolo preukázané, že v čase jeho podpisania R. F., tento konal v stave, keď nebol spôsobilý na právne úkony kvôli duševnej chorobe a nevedel posúdiť následky svojho konania. Súd mal ako predbežnú otázku posúdiť absolútnu neplatnosť úkonov, ktoré nasledovali po podpísaní prehlásenia dňa 31.1.1994 R. F. v prospech svojho brata a jeho právnych nástupcov. Žalobcovia opätovne poukázali na rozhodnutie Ústavného súdu SR II. ÚS 249/11, v zmysle ktorého aj keď mohla osoba, ktorej nehnuteľnosti prevzal štát v rozhodnej dobe pre reštitúciu, žiadať o vydanie týchto nehnuteľností podľa špeciálneho predpisu (zák. č. 229/1991 Zb.) môže sa úspešne domáhať ochrany vlastníckeho práva podľa všeobecných predpisov (§ 126 OZ), a to aj formou určenia vlastníckeho práva podľa § 80 písm. c/ O.s.p. Ďalej žalobcovia vyjadrili nesúhlas s odôvodnením z dôvodu nevykonania dokazovania s tým, že sa iba obmedzil na konštatovanie a svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil, ako aj na jednostranné a účelové vyhodnotenie dôkazov v súvislosti s vydržaním, pričom súd sa náležite nevysporiadal s dobromyseľnosťou pri držbe a užívaní predmetných nehnuteľností. Nie je správne konštatovanie súdu, že len z dôvodu, že išlo o iné nehnuteľnosti, nie je narušená dobromyseľná držba I. F., ktorý bol účastníkom konania na súde, kde sa dozvedel o tom, že nadobudol nehnuteľnosti od osoby, ktorá bola liečená v psychiatrickej liečebni a trpela duševnou chorobou, ktorá ju robila nespôsobilou na právne úkony. Ďalej poukázali na to, že otázku vzťahu reštitučných zákonov a všeobecných právnych predpisov (OZ) riešili viaceré rozhodnutia, avšak dospeli k zhodnému názoru, že reštitučné zákony aj keď majú vo vzťahu k Občianskemu zákonníku povahu lex specialis nevylučujú možnosť v prípade, ak sa zistí, že ustanovenia specialis nemožno na daný prípad uplatniť, domáhať sa vlastníckeho práva podľa Občianskeho zákonníka žalobou na určenie vlastníctva, prípadne žalobou na vydanie veci. Vzhľadom na uvedené žalobcovia navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný navrhol dovolanie odmietnuť, resp. zamietnuť ako nedôvodné. Súd prvej inštancie ako aj odvolací súd podľa neho správne konštatovali, že pre posúdenie veci bolo rozhodujúce to, že žalobcovia žiadnym spôsobom nepreukázali, že by ich právny predchodca R. F. bol v čase smrti vlastníkom dotknutých nehnuteľností, čo je nevyhnutným predpokladom na to, aby bolo možné takto formulovanej určovacej žalobe vyhovieť. Správne bola konštatovaná aj výlučná právomoc správnych orgánov v oblasti rozhodovania o reštitučných nárokoch v prípade, ak boli nehnuteľnosti za minulého režimu odňaté či vykúpené na základe relevantného právneho dôvodu, a nemožnosť všeobecného súdu suplovať túto činnosť správnych orgánov v prípade ich pochybenia či nečinnosti. Ďalej vyjadril názor, že dovolanie neobsahuje riadne uvedenie a špecifikáciu dovolacích dôvodov tak, ako to požaduje CSP, a ako to vymedzuje ustálená rozhodovacia činnosť dovolacieho súdu, nakoľko jednak riadne nešpecifikujú, ktoré konkrétne vady konania považujú za vady spôsobujúce porušenie práva na spravodlivý proces, pričom podľa obsahu dovolania žalobcovia namietajú takmer výlučne nesprávne právne posúdenie, avšak bez náležitého splnenia podmienok v zmysle CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Žalobcovia tvrdia, že k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP došlo nedostatočným vypořadáním sa s nasledovnými skutočnosťami, a to: nedoručením rozhodnutí správneho orgánu; právnym postavením právnych nástupcov oprávnenej osoby R. F.; otázkou či súd je oprávnený nahradiť rozhodnutie oprávneného orgánu pozemkového úradu o priznaní vlastníckeho práva; absolútnou neplatnosťou právnych úkonov vykonaných R. F.; nedostatočným vykonaním dokazovania; s dobromyseľnosťou pri držbe a užívaní sporných nehnuteľností, a otázkou vzťahu reštitučných zákonov

a všeobecných právnych predpisov.

7. Najvyšší súd predovšetkým pripomína, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľom namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

8. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP, stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, a vo výroku o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým tvorí - ako už bolo spomenuté, jeden celok. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu žalobcu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

10. Dovolateľa tvrdia, že k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP došlo nedostatočným odôvodnením procesného pochybenia Okresného úradu v Rožňave spôsobené nedoručením rozhodnutí a nesúhlasiac s tvrdením súdu prvej inštancie o tom, že žalobcovia mali možnosť doteraz využiť rôzne spôsoby nápravy, ale nie formou žaloby o určenie vlastníckeho práva, keď ešte o nich nerozhodol oprávnený správny orgán, ale mali možnosť podať opravný prostriedok proti rozhodnutiam správneho orgánu v súlade s § 250l OSP aj v prípade, že správny orgán im nedoručil rozhodnutie, dovolací súd má za to, že daná námietka je nedôvodná. Z odôvodnenia súdu prvej inštancie vyplýva, že sa zaoberal danou otázkou, pričom zreteľne zdôvodnil, prečo nie je možné nahradiť rozhodnutie správneho orgánu rozhodnutím súdu ako aj vyjadrením hypotézy o možnom postupe žalobcov za účelom uplatnenia svojich práv a predĺženia zmeškania lehôt (str. 21). Rovnako sa súd detailne vyjadril, prečo nie je oprávneným na rozhodnutie o ich uplatnenom nároku ale práve pozemkový úrad s uvedením náležitých dôvodov (str. 22).

11. Ani námietka dovolateľov ohľadne nedostatočného vyhodnotenia skutočnosti, že R. F. ako oprávnená osoba začal proces na konci, ktorého sa podľa nich stal vlastníkom nehnuteľností (nehnuteľností uvedených v návrhu) ako aj nedostatočného vyhodnotenia postavenia právnych nástupcov vo vzťahu nemožnosti využiť procesné postupy uvedené súdom prvej inštancie, nie je podľa najvyššieho súdu dôvodná. Práve naopak, preskúmaním rozhodnutia súdu prvej inštancie ako aj napadnutého rozhodnutia bolo zistené, že sa súd podrobne vyjadril k vyššie uvedeným námietkam, a to konkrétne na str. 16, kde zrozumiteľne uviedol, že R. F. síce spĺňal všetky podmienky na to, aby bol oprávnenou osobou na vydanie nehnuteľností v zmysle zákona č. 229/1991 Zb., pričom si uplatnil reštitučný nárok v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, bola mu priznaná finančná náhrada z dôvodu, že nehnuteľnosti nebolo možné vydať (teda za iné nehnuteľnosti než tie, ktoré sú predmetom žaloby), avšak súd usúdil, že z predmetnej žiadosti nevyplývalo aj to, že by si uplatnil vydanie všetkých odňatých nehnuteľností. Taktiež súd prvej inštancie odôvodnil s poukazom na dôkazy, že oprávnenou osobou (R. F.) nebol dodržaný postup ohľadne uplatnenia si práva na vydanie nehnuteľností v súlade s § 6 zákona č. 229/1991 Zb. Čo sa týka vyhodnotenia postavenia právnych nástupcov R. F., súd prvej inštancie sa vo viacerých častiach svojho rozhodnutia dostatočne vyjadril a

zdôvodnil ich právne postavenie, uviedol zreteľné argumenty svojho právneho záveru dôvodiac tým, že právní nástupcovia R. F. si neuplatnili nárok na sporné nehnuteľnosti v šesťmesačnej lehote v súlade s § 13 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb., s tým, že ak správny orgán nepostupoval v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. a doteraz nedoručil rozhodnutia R. F., resp. žalobcom 1/ a 2/, súd nemôže nahradiť tento nedostatok vydaním rozhodnutia podľa § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (str. 20 rozhodnutia súdu prvej inštancie).

12. Žalobcovia ďalej namietali záver súdu, podľa ktorého súd nemôže nahradiť oprávnený orgán - pozemkový úrad na rozhodnutie o priznaní vlastníckeho práva v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. a nedostatočné zaoberanie sa momentom, kedy dochádza k nadobudnutiu vlastníctva oprávnenej osoby, resp. navráteniu vlastníckeho práva vo vzťahu k osobe R. F.. Podľa názoru dovolacieho súdu súd prvej inštancie ako aj odvolací súd sa práve naopak podrobne zaoberali danou problematikou poukazujúc najmä na str. 21 rozhodnutia súdu prvej inštancie dôvodiac § 9 ods. 3 a ods. 4, § 9 ods. 7, § 13 ods. 1, 2 zákona č. 229/1991 Zb., čo svedčí o jeho dostatočnom odôvodnení. Namietaným momentom nadobudnutia vlastníckeho práva sa súd prvej inštancie vyporiadal, a to na str. 14 a str. 15 konštatovaním, že nakoľko v danom prípade nedošlo k odňatiu nehnuteľnosti štátom pôvodnému vlastníkovi bez právneho dôvodu, ale reštitučným dôvodom bola skutočnosť, že štát nadobudol vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam na základe výkupu nehnuteľností podľa zákona č. 46/1978 Sb., čo vyplýva aj zo zápisu vo vložke č. XXX k.ú. S. N., a takisto aj z rozhodnutí Okresného národného výboru v Rožňave. V prípade odňatia nehnuteľností štátom bez právneho dôvodu by vlastnícke právo ostalo zachované a právní nástupcovia by mali možnosť domáhať sa určenia, že do dedičstva po Y. F. patria sporné nehnuteľnosti. Na podporu predmetného názoru bolo poukázané na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 177/2013, ktorý zaujal stanovisko k otázke konkurencie reštitučnej a vlastníckej žaloby (str. 15 rozhodnutia súdu prvej inštancie). S vyššie uvedeným sa stotožnil aj odvolací súd s dodaním, že konštrukcia reštitučných zákonov nevychádza z princípu, že akékoľvek nadobudnutie vlastníckeho práva štátom vo vymedzenom období je považované za neplatné, ale vymedzil v zákone iba konkrétne prípady, kedy sa oprávnená osoba ako poškodená môže domáhať navrátenia svojho majetku (bod 52 rozhodnutia odvolacieho súdu). Právo oprávnenej osoby je v zákone priznané aj za predpokladu, že k odňatiu vlastníckeho práva došlo postupom, ktorý bol v súlade s vtedy platnou zákonnou úpravou. Rovnako súdy nižšej inštancie zaujali podrobné a odôvodnené stanovisko k otázke ohľadne priznanej finančnej náhrady, ktorá bola R. F. priznaná za nehnuteľnosti, voči ktorým nebolo možné domáhať sa vydania veci s poukazom na rozhodnutie Pozemkového úradu v Rožňave č. 914/92 zo dňa 30.06.1992 a rozhodnutie č. 936/92 zo dňa 7.07.1992. Zo žiadosti R. F. zo dňa 26.09.1991 nevyplýva skutočnosť, že by požiadal aj o vydanie nehnuteľností, nakoľko žiadosť takúto výzvu neobsahuje. Daná žiadosť zahŕňa len výzvu na priznanie finančnej náhrady za vyvlastnené nehnuteľnosti (bod 16 odôvodnenia súdu prvej inštancie).

13. Dovolatelia vo zvyšku svojho dovolania namietajú nedostatočné odôvodnenie ohľadne posúdenia absolútnej neplatnosti úkonov (ktoré nasledovali po podpísaní prehlásenia R. F. dňa 31.01.1994 v prospech jeho brata I. F.); tiež ohľadne otázky polemizovania, či v danom prípade prišlo k odňatiu sporných nehnuteľností na základe právneho dôvodu (výkupu) alebo bez právneho dôvodu (odňatím) v spojitosti s tým namietajúc nevykonanie dokazovania, a na záver nedostatočné odôvodnenie vo veci posúdenia vydržania sporných nehnuteľností žalovaným. Čo sa týka posúdenia absolútnej neplatnosti úkonov, dovolací súd konštatuje, že predmetom sporu je určenie inej skutočnosti a uvedené by nemalo dopad na predmetné konanie, nakoľko súdy nižšej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospeli k záveru, že R. F. si neuplatnil v žiadosti aj nárok na vydanie sporných nehnuteľností, ale iba finančnú náhradu, ktorá mu bola aj priznaná. Súd prvej inštancie nedoplnil dokazovanie, nakoľko mal za to, že dané nie je podstatné pre rozhodnutie vo veci tiež s uvedením, že aj keby nebolo prehlásenie ohľadne vzdania sa nárokov v prospech I. F., pozemkový úrad mohol postupovať len tak, že rozhodol o nárokoch R. F. na vydanie nehnuteľností, nakoľko na rozdiel od R. F. žiadal aj o vydanie nehnuteľností. Súd prvej inštancie ako aj odvolací súd sa v rámci rozhodnutí zaoberali otázkou vzťahu reštitučnej a vlastníckej žaloby s akcentom na rozlišovanie či k odňatiu vlastníckeho práva došlo na základe právneho dôvodu alebo nie, pričom v danom prípade z dokazovania vyplynulo, že došlo k odňatiu vlastníckeho práva výkupom nehnuteľností podľa zákona č. 46/1948 Sb. (str. 15 rozhodnutia súdu prvej inštancie, bod 52. a 54. rozhodnutia odvolacieho súdu). Rovnaký záver ohľadne dostatočného odôvodnenia dovolací súd konštatuje aj vo veci posúdenia dobromyseľnosti (str. 20-21 rozhodnutia súdu prvej

inštancie).

14. K dovolacej argumentácii dovolateľov ohľadne namietaného dokazovania dovolací súd uvádza, že i keď právna úprava ukladá stranám konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, súd nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a ani nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie toho, či sa vyhovie návrhu a vykonanie dokazovania a ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu. Najvyšší súd to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a v rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 37/1993, v ktorom vysvetlil, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu zmätočnosti znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania. V rozhodnutí, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 125/1999, najvyšší súd vysvetlil, že ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, nemožno to považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. Nová právna úprava na samej podstate týchto skorších právnych záverov najvyššieho súdu nič nezmenila. Z napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu zreteľne vyplýva, že sa s námietkami žalobcov zaoberal. Nakoľko mal za to, že skutočný stav je dostatočne zistený, nevykonával ďalšie dokazovanie.

15. Z týchto dôvodov najvyšší súd vzhľadom k tomu, že v dovolaní sa nedôvodne namieta existencia procesnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, dovolanie ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

16. Úspešnému žalovanému súd priznal náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.